

Οι μαθητές της Φθιώτιδας ως ενεργοί πολίτες φυλάσσουν Θερμοπύλες

**Σχέδιο Δράσης Ενεργού Πολιτειότητας
Προτεινόμενες Δραστηριότητες για Λύκειο**

**Δρ. Χρίστος Β. Μαρκαντώνης
Περιφερειακός Επόπτης
Ποιότητας Εκπαίδευσης
ΠΔΕ Στερεάς Ελλάδας**

Πίνακας Περιεχομένων

- 1. Εισαγωγή - Παιδαγωγική Φιλοσοφία**
- 2. Διαθεματικότητα**
- 3. Σκοπός και Στόχοι του Σχεδίου Δράσης**
- 4. Δομή και Φάσεις Υλοποίησης**
- 5. Συνεργασίες και Διασυνδέσεις με την Κοινότητα**
- 6. Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα**
- 7. Μέσα και Μεθοδολογία**
- 8. Αξιολόγηση και Διάχυση Αποτελεσμάτων**

1. Εισαγωγή - Παιδαγωγική Φιλοσοφία

Το Σχέδιο Δράσης, με τίτλο «Οι μαθητές της Φθιώτιδας ως ενεργοί πολίτες φυλάσσουν Θερμοπύλες» αποτελεί μια ολιστική και διαθεματική παιδαγωγική πρόταση που απευθύνεται στους μαθητές των δύο βαθμίδων εκπαίδευσης (Νηπιαγωγείο, Δημοτικό, Γυμνάσιο, Λύκειο).

Οργανώνεται σε **τρεις διακριτές φάσεις, κοινές και για τις δύο βαθμίδες**, με διαφοροποίηση στο βάθος, τη μεθοδολογία και το επίπεδο πολυπλοκότητας των δραστηριοτήτων.

Προσαρμόζονται ηλικιακά και γνωστικά στους μαθητές και ακολουθούν τη λογική της σταδιακής ενεργοποίησης. Από την **ευαισθητοποίηση και την έρευνα, στη δράση και τη δημιουργία**, και τέλος στη **διάχυση των αποτελεσμάτων και την ανάληψη κοινωνικού ρόλου**.

2. Διαθεματικότητα

Εργαστήρια Δεξιοτήτων:

Θεματική Ενότητα: Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ – Κοινωνική Συναίσθηση & Ευθύνη

Υποθεματικές: Ενεργός Πολιτειότητα, Εθελοντισμός, Ανθρώπινα Δικαιώματα, Πολιτιστική Κληρονομιά

Διαθεματικές Συνδέσεις

- **Ιστορία:** Ανάλυση ιστορικών γεγονότων και πηγών.
- **Νεοελληνική Γλώσσα:** Δημιουργική γραφή, άρθρα, συνεντεύξεις.
- **Τέχνη & Μουσική:** Καλλιτεχνική και συναισθηματική προσέγγιση.
- **Ψηφιακά μέσα:** Ψηφιακή αφήγηση, podcast, ιστοσελίδες, GIS.
- **Περιβαλλοντική Εκπαίδευση:** Δράσεις ευαισθητοποίησης και εθελοντισμού.
- **Κοινωνική & Πολιτική Αγωγή:** Συζήτηση για αξίες, δημοκρατία, ανθρώπινα δικαιώματα.

3. Σκοπός και Στόχοι του Σχεδίου Δράσης

Γενικός σκοπός του Σχεδίου Δράσης είναι η ανάπτυξη της ενεργού πολιτειότητας, η διαμόρφωση υπεύθυνων και ενεργών πολιτών που κατανοούν την ιστορική και πολιτιστική σημασία του ιστορικού χώρου των Θερμοπυλών.

Η κατανόηση της κοινωνικής ευθύνης και της συνειδητής συμμετοχής των μαθητών σε δράσεις για τη διατήρηση, ανάδειξη, προβολή και προστασία της τοπικής και παγκόσμιας πολιτιστικής και ιστορικής κληρονομιάς του τόπου τους, με έμφαση στον πολλαπλό και ισχυρό συμβολισμό του ιστορικού χώρου των Θερμοπυλών.

Το Σχέδιο Δράσης ενισχύει τη διασύνδεση του σχολείου με την τοπική κοινωνία, ενεργοποιώντας τους μαθητές ως φορείς θετικής αλλαγής, ενώ ταυτόχρονα καλλιεργεί δεξιότητες συνεργασίας, έρευνας, δημιουργικότητας και υπευθυνότητας.

Ειδικότεροι στόχοι:

- **Λύκειο:** Κριτική προσέγγιση ιστορικών και κοινωνικών ζητημάτων, ανάληψη πρωτοβουλιών και δημιουργία δράσεων με κοινωνικό αντίκτυπο.

4. Δομή και Φάσεις Υλοποίησης

Οι προτεινόμενες δραστηριότητες για την υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης δράση οργανώνονται σε τρεις φάσεις:

A. Φάση 1 - Ευαισθητοποίηση και Έρευνα

Εισαγωγικές δραστηριότητες, ιστορική αναδρομή στις Θερμοπύλες, συζητήσεις, προβολές, έρευνα στο διαδίκτυο.

Στόχος: Να κατανοήσουν οι μαθητές τη σημασία του ιστορικού και συμβολικού χώρου των Θερμοπυλών και να συνδέσουν το παρελθόν με τη σύγχρονη έννοια του «Φυλάσσω Θερμοπύλες» ως στάση ζωής και κοινωνικής ευθύνης.

Οι μαθητές να γνωρίσουν σε βάθος τον ιστορικό, πολιτιστικό και ηθικό συμβολισμό των Θερμοπυλών και να κατανοήσουν τη σύνδεση του παρελθόντος με τη σύγχρονη ενεργή πολιτειότητα.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες:

- **Ανάλυση ιστορικών, φιλοσοφικών και λογοτεχνικών κειμένων** σχετικών με τις Θερμοπύλες.
- **Συζήτηση - debate:** «Τι σημαίνει να είσαι ενεργός πολίτης σήμερα;».
- **Έρευνα για τα σύγχρονα «Πεδία Θερμοπυλών»** (π.χ. περιβαλλοντικά, κοινωνικά, ανθρωπιστικά θέματα, κ.λπ.).
- **Συνεντεύξεις με πολίτες ή τοπικούς φορείς** για δράσεις προστασίας, εθελοντισμού και πολιτισμού.
- **Συγκριτική ανάλυση κειμένων** (Πλούταρχος - Καβάφης - Σεφέρης - Μπρεχτ) με θέμα «Ευθύνη και στάση ζωής».
- **Δημιουργία ψηφιακής παρουσίασης ή ιστορικού podcast** με θέμα «Η Μάχη των Θερμοπυλών και τα ιδανικά της».
- **Ομαδική έρευνα:** «Τα σύγχρονα πεδία Θερμοπυλών». Σύγχρονες μορφές κοινωνικής προσφοράς και αγώνα για τον άνθρωπο.

- **Συνεντεύξεις με εκπροσώπους τοπικών φορέων** (εθελοντικές συλλογικότητες, πολιτιστικοί σύλλογοι, επιστημονικοί φορείς, εκπαιδευτικοί, ιστορικοί, κ.λπ.).
- **Δημιουργία timeline** ή ψηφιακού μουσείου (με χρήση Canva, Padlet ή Genially).

Β. Φάση 2 - Δημιουργία και Δράση: Οργάνωση εθελοντικών ή καλλιτεχνικών δράσεων, συμμετοχή σε τοπικά δρώμενα, δημιουργία αφισών, παρουσιάσεων, θεατρικών ή ψηφιακών έργων.

Στόχος: Να αναπτύξουν οι μαθητές δράσεις που ενισχύουν την ενεργό συμμετοχή, την κοινωνική συνεισφορά και προσφορά και την προστασία της τοπικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.

Οι μαθητές αναλαμβάνουν δράση μέσα και έξω από το σχολείο, συνδέοντας τη γνώση με την πράξη και αναπτύσσοντας δεξιότητες συνεργασίας, δημιουργικότητας και κοινωνικής συνεισφοράς.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες:

- **Οργάνωση ημερίδας** ή εκδήλωσης για την Ενεργό Πολιτειότητα σε συνεργασία με τοπικούς επιστημονικούς και κοινωνικούς φορείς.
- **Δημιουργία εθελοντικής ομάδας «Φύλακες Θερμοπυλών»** με συγκεκριμένες κοινωνικές δράσεις (περιβαλλοντικές, πολιτιστικές ή ανθρωπιστικές).
- **Δημιουργία ιστοσελίδας** ή καμπάνιας στα social media για την ανάδειξη της ιστορικής και πολιτιστικής αξίας των Θερμοπυλών και ευρύτερα θεμάτων τοπικής ιστορίας, με θέμα: «Οι μαθητές της Φθιώτιδας φυλάσσουν Θερμοπύλες».
- **Καλλιτεχνικό project:** βίντεο, ταινία μικρού μήκους, φωτογραφική έκθεση, παρουσιάσεις.
- **Δημιουργία ερευνητικού project:** «Οι Θερμοπύλες ως παγκόσμιο σύμβολο - Ιστορικές, πολιτιστικές και ηθικές διαστάσεις».
- **Δημιουργία ντοκιμαντέρ** ή ψηφιακής αφήγησης (digital storytelling) για την ιστορική και πολιτιστική ταυτότητα της Φθιώτιδας.
- **Εθελοντική συμμετοχή σε τοπικές δράσεις κοινωνικής ευθύνης:** αιμοδοσία, δενδροφύτευση, κοινωνικά παντοπωλεία, εθελοντικές δράσεις.
- **Δημιουργία θεατρικής παράστασης** ή μουσικής σύνθεσης βασισμένης στο ποίημα «Θερμοπύλες» του Καβάφη.
- **Κατασκευή ψηφιακού χάρτη** (GIS ή Google My Maps) με ιστορικά μνημεία και περιγραφές από τους μαθητές για σημαντικά ιστορικά τοπία της περιοχής.

Γ. Φάση 3 – Παρουσίαση και Διάχυση: Παρουσίαση των αποτελεσμάτων στην τοπική κοινωνία, ανάρτηση στον σχολικό ιστότοπο, συμμετοχή σε ημερίδες, μαθητικά συνέδρια.

Στόχος: Να παρουσιαστούν και να κοινοποιηθούν δημόσια τα αποτελέσματα του Σχεδίου Δράσης στη σχολική κοινότητα και την τοπική κοινωνία, ενισχύοντας τη διαχρονική αξία της ενεργού πολιτειότητας, τη σύνδεση του σχολείου με την τοπική κοινωνία, τη διάχυση καλών πρακτικών και την περαιτέρω συνέχιση και εμβάθυνση του εγχειρήματος.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες:

- **Συμμετοχή σε μαθητικό συνέδριο**, φεστιβάλ ή διαγωνισμό μαθητικών δημιουργιών.
- **Δημόσια παρουσίαση** στο πολιτιστικό κέντρο ή σε τοπικό χώρο πολιτισμού.
- **Διοργάνωση «Ημέρας Θερμοπυλών»** με συμμετοχή μαθητών, γονέων και τοπικών φορέων.
- **Δημιουργία ψηφιακού αποθετηρίου** με υλικό όπως βίντεο, άρθρα, φωτογραφίες για μελλοντική αξιοποίηση και από άλλες σχολικές μονάδες.
- **Συμμετοχή σε μαθητικά φεστιβάλ**, συνέδρια ή διαγωνισμούς ενεργού πολιτειότητας και μαθητικής δημιουργικότητας.
- **Δημόσια προβολή ταινιών**, ντοκιμαντέρ ή θεατρικών παραστάσεων που δημιουργήθηκαν από τους μαθητές.
- **Δημιουργία QR code** που οδηγεί στο ψηφιακό αποθετήριο με όλο το υλικό της δράσης.
- **Παρουσίαση στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας** ή σε συνεργασία με τοπικούς πολιτιστικούς και επιστημονικούς φορείς.
- **Δημιουργία ηλεκτρονικού/χάρτη «Αρχείο Θερμοπυλών»** που θα εμπλουτίζεται από κάθε σχολική μονάδα της Φθιώτιδας.
- **Αξιοποίηση των αποτελεσμάτων** του Σχεδίου Δράσης από τον Δήμο Λαμιέων και την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας για την ευρύτερη τουριστική αξιοποίηση και ανάπτυξη της περιοχής.

5. Συνεργασίες και Διασυνδέσεις με την Κοινότητα

Το Σχέδιο Δράσης ενισχύει τη συνεργασία των σχολικών μονάδων με τοπικούς φορείς, όπως ο Δήμος Λαμιέων, η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, τα Μουσεία της περιοχής, οι πολιτιστικοί σύλλογοι, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης (ΜΜΕ) και τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

Μέσα από το δίκτυο των συνεργασιών που αναπτύσσονται οι μαθητές βιώνουν τη σημασία της ενεργού πολιτειότητας, αντιλαμβάνονται το ρόλο τους ως ενεργά μέλη της κοινότητας και αναπτύσσουν κοινωνικές δεξιότητες και δεξιότητες συμμετοχής σε συλλογικές διαδικασίες με ποικίλες διαστάσεις.

6. Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα

Η διάρκεια υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης εκτείνεται σε ολόκληρο το σχολικό έτος, με δυνατότητα χρονικής προσαρμογής ανάλογα με την ηλικία και τον διαθέσιμο χρόνο των μαθητών:

- Οκτώβριος - Νοέμβριος: Φάση ευαισθητοποίησης και έρευνας
- Δεκέμβριος - Μάρτιος: Υλοποίηση δράσεων και δημιουργία προϊόντων
- Απρίλιος - Μάιος: Παρουσίαση, διάχυση και αξιολόγηση

7. Μέσα και Μεθοδολογία

Η μεθοδολογία υλοποίησης βασίζεται στη βιωματική και συνεργατική μάθηση, στη διερεύνηση και στη σύνδεση της γνώσης με την πράξη, την έρευνα πεδίου και την κοινωνική αλληλεπίδραση.

Εφαρμόζονται τεχνικές όπως project-based learning, καταγισμός ιδεών, ομαδοσυνεργατική εργασία, δημιουργική γραφή, δραματοποίηση και χρήση ψηφιακών εργαλείων για την αποτύπωση και την παρουσίαση των αποτελεσμάτων.

8. Αξιολόγηση και Διάχυση Αποτελεσμάτων

Η αξιολόγηση του Σχεδίου είναι διαμορφωτική και συμμετοχική, εστιάζει στη διαδικασία, στα μαθησιακά αποτελέσματα, στη διάχυση στον κοινότητα και στον κοινωνικό αντίκτυπο.

Οι δείκτες επιτυχίας περιλαμβάνουν την ενεργή συμμετοχή, τη συνεργασία, τη δημιουργικότητα, την ανάπτυξη στάσεων ενεργού πολιτειότητας και κοινωνικής υπευθυνότητας.

Η διάχυση των αποτελεσμάτων του Σχεδίου πραγματοποιείται μέσα από παρουσιάσεις, εκθέσεις, ψηφιακές δημοσιεύσεις και συμμετοχή σε σχολικές και τοπικές εκδηλώσεις σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς, κοινωνικούς και επιστημονικούς φορείς.